

Szovátai Hírmondó

Önkormányzati tájékoztató

XII. évf. 118. szám 2014. február

A 2014. év tervezett beruházásairól

Az ember szívesen tervez, s ha úgy teszi azt, hogy elképzeléseinél nem csupán a vágyaival számol, de a lehetőségeivel is, máris költségvetést készít.

Szovátá ez évi költségvetéséről és azon belül inkább a tervezett beruházásokról kérdeztem Péter Ferenc polgármestert.

Molnos Ferenc

Melyek a Szovátá Város ez évi költségvetésének sajátosságai?

Ha a sajátosságokról próbálunk beszélni, elsősorban mindig a legfontosabb szempont, hogy azok a költségek legyenek fedezve, amelyek az intézmények működését és a személyzetnek a fizetését biztosítja. Minden költségvetés összeállításánál innen indulunk el, aztán gondolunk arra, hogy milyen beruházások lesznek majd elvégezve. Azokat a pályázatokat, amelyeket európai-uniós pályázatokról nyertünk el, folytatnunk kell, és ehhez az önrészt biztosítjuk. Ez is egy prioritás, a beruházásoknál ezek kerülnek előtérbe. Nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy az uniós pályázatok úgy működnek, hogy az önrész mellett, a kivitelezés során felmerülő valamennyi költséget is ki kell fizetni, tehát meg kell hitelezni, azt utólag, a munkálatok befejeztével, a munkálatok elvégzését bizonyító akták benyújtása után térítik meg uniós alapokból.

A lakosság számára a költségvetés legérdekesebb része a beruházási lista, hogy milyen beruházások történnek a városban az elkövetkező időszakban. Milyen prioritások vannak ezen a téren?

A legelső teendő mindig az elkezdett munkálatok folytatása. Az uniós pályázatokhoz

az önrészt és a forgótőkét kell biztosítani. Majd következnek mindazok a munkálatok, amelyeket az önkormányzat fontosnak tart, hogy még ebben az évben megvalósuljanak.

Az uniós pályázatokról lenne a legfontosabb beszélni első sorban, és arról, hogy azokat a munkálatokat, amelyeket mi elkezdtünk az elmúlt években, folytassuk, és próbáljuk ebben az évben befejezni. Az uniós pályázatoknál idén lejárnak a határidők, azokat mindenképpen be kell fejeznünk.

Beszélnék konkrétan a programokról.

A *Só útja* projektet, amely a Medve-tó körüli sétányokról és a kilátótoronyról szól, a nyár közepéig, augusztusig be kell fejezni.

Egy gépet vásároltunk uniós alapokból. Már csak a formákat kell intéznünk, hogy ebben az évben visszakapjuk azt a pályázaton nyert összeget, amelyet megelőlegeztünk a gép vásárlásánál.

A Tivoli-tónál a használatba adáshoz szükséges költségeket kell biztosítanunk.

Van egy leadott pályázatunk

egy turisztikai információs iroda létrehozására. Hamarosan (pár hónapon belül) megtörténik a pályázat elbírálása, és nagyon reméljük, hogy az ránk nézve pozitív lesz, és még akár ebben az évben elkezdhetjük az építkezést. Ide is biztosítottuk, a szükséges önrészt.

A vidékfejlesztési program keretében pályáztunk erdei utak javítására egy összeget, amelyhez nem kell önrészt biztosítanunk. Itt saját költség csupán az előtanulmány elkészítése volt. Gondolom, hogy mindenki látja, hogy az egyre jobban tönkremenő utaknál szükség van alapokra, hogy újra lehessen építeni őket. Főleg, ha olyan utakról beszélek, mint a Vágó-pataki, a sípályától a cserepeskői bányáig vezető út, a Sebesd-fő felé vezető útszakasz, ugyanakkor a Bekecsben a hozzánk tartozó utak, például a kongó-kúti. Ezek olyan állapotban vannak, hogy szükséges egy felújítást végeznünk rajtuk. Ezt saját erőnkől nem tudnók megtenni, de óriási előny, hogy uniós forrásokból meg lehet oldani.

(folytatás a 4. oldalon)

Ha elfárad

Ami ingyen van, ugyan kit érdekel? Ki nyújtaná akár kezét is érte? Ma már a koldus sem becsüli meg. Ha szegényében elfogadja is, rövid úton szabadulni próbál tőle, mert számára is csupán az érték, amiért meg kell küzdeni, amit ha nem munkával – mert az mégiscsak gyakran bűdös lehet –, akkor harccal, furfanggal, cselvetéssel szerezhet meg.

Ami ingyen van, annak nincs értéke. Azért lehajolni sem érdemes.

Valahogy így vagyunk a demokráciával is. Főleg, hogy megkopott, megfakult, kicsorbult, az évek eljártak fölötte, s már úgy néz ki, mint trottyant öreg csavargó az utcákon.

Gyorsan tovasiklik róla a tekintetünk, hogy nehogy összeakaszkodjék vele az övé, de aztán biztonságos távolságból kibeszéljük.

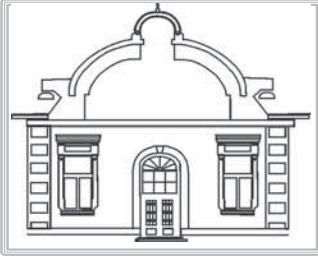
Már nem csak unjuk, de zavar is. Képes büntudatot kelteni bennünk. Hát inkább kiiktatjuk az életünkéből, leírjuk, elfeledjük.

Pedig, ha elhanyagoljuk, nem veszünk tudomást róla, pláne, ha kicsúfoljuk, egyszer csak oda lesz, eltűnik valahová, és hiánya előbb-utóbb sajogni kezd bennünk.

A demokrácia már csak ilyen. Mint egy elkényeztetett gyermek, azt várja, hogy mindig vele törődj, őt kényeztesd, tápláld, öleld, becézd, és gyakran simogasd meg a buksiját.

– Te akartál engem, vagy én téged? – kérdezi, ha lankad a figyelmed, ha elfárad a simogató kezed.

Molnos Ferenc

Szováta Város:

Szováta, Fő út, 155 szám

Tel: 0265 570 218

Fax: 0265 570 524

E-mail:

secretariat@primaria.szovata.ro

Önkormányzati határozatok

4. sz. Határozat – Szováta város 2014. évi költségvetésének elfogadásáról;

5. sz. Határozat – a 2014. évi helyi adókra és illetékekre vonatkozó kedvezmények szabályzatának jóváhagyásáról;

6. sz. Határozat – a 2014. évi helyi adók és illetékek időben való elosztására vonatkozó szabályzat jóváhagyásáról;

7. sz. Határozat – a Szováta város tulajdonában lévő nem lakás célú helyiségek bérleti díjának a megváltozására a 2014-es évről;

8. sz. Határozat – a 416/2001 számú, a minimális jövedelmekről szóló törvény előírásai szerint meghatározott helyi közérdekeltségű tevékenységi területek és munkavégzési tervek jóváhagyásáról;

9. sz. Határozat – a szováta Közmű Szolgáltató STC által előterjesztett, a beruházási alapot terhelő munkákat tartalmazó lista jóváhagyásáról;

10. sz. Határozat – A Medve-tó Sportklub vezető tanácsának jóváhagyásáról;

11. sz. Határozat – Pro Urbe díjak átadásának jóváhagyásáról;

Városházi anyakönyvi adatok

Bejelentett újszülöttek: András Krisztina (édesanyja: András Erzsébet); Nyitra Lilla Angyalka (szülei: Nyitra Szabolcs és Nyitra Enikő Mónika); Nagy Erdős Dorka (szülei: Nagy Zoltán és Erdős Iringó Anna); Pál Dávid Petru (szülei: Pál Károly és Antohe Iulia); Bokor Zoltán Rajmond (szülei: Bokor Zoltán és Bokor Berta Andrea); Fazakas Avarka Báborka (szülei: Fazakas Nimród és Fazakas Báborka Krisztina); Keszeg Ferencz Milán (szülei: Keszeg Ferencz és Keszeg Emőke); Móga Hajnal (szülei: Móga Sándor és Móga Mária Melinda); Bereczki Renáta (szülei: Bereczki Csaba és Bereczki Klára); Kénesi Jázmin (szülei: Kénesi József és Kénesi Mária Izabella); Szabó Botond (szülei: Szabó Gyula és Szabó Anna);

Isten éltesse Öket!

Házasságot kötöttek: Kalányos Attila (Kopac 54/B szám) – Tódor Blanka (Mikháza)

Boldog házasságot!

Elhunytak: Bokor György (1936) – Illyésmező 2 szám; Lakatos Albert (1962) – Vadász utca 42-A szám; Benke Ikona (1935) – Hosszú utca 90 szám; Papp János (1931) – Fő út 100 szám; Bokor Imre (1936) – Parajdi út 48/B szám; Chioreanu Gheorghe (1927) – M. Eminescu lakótelep I2/10 szám; Kiss Ágnes (1942) – M. Eminescu lakótelep F/19 szám; Fülöp Róza (1926) – Templom utca 24 szám;

Nyugodjanak békében!**Új év, új vezetés a sportklubnál**

Nem, kérem, nem tévesztettem össze az újság oldalait, nem tévedésből került egy sportról szóló cikk az **önkormányzat** fejléc alá. Most éppen itt van a helye, hiszen, ha az önkormányzatnak feladatai vannak az egészséges élethez szükséges testmozgás, a sportolás lehetőségeinek megteremtésében, fenntartásában, bővítésében, akkor olykor nemcsak a sporteredményekről kell szólnunk.

Immár évek óta a szováta önkormányzat igen nagy hangsúlyt fektetett sportbázisa fejlesztésére. Erre saját erőforrásai mellett, pályázati úton szerzett pénzalapokat is fordított.

Csak röviden sorolom az elmúlt évek beruházásait.

Mindenek előtt városunk három sportszarnokának az építését említem, amelyek bármelyik év-szakban lehetővé teszik a sporto-

lást kulturált körülmények között.

A városi sporttelepen számos beruházás történt. A tavaly újragyepesítés történt a nagy pályán. Ugyanott korábban automata öntözőberendezést telepítettek. A pályakarbantartáshoz új fűnyíró-kistraktort vásároltak. Műfüvesítették a kispályát. Megtörtént az öltözők, zuhanyozók, illemhelyek teljes felújítása. A felújított kazánház hőtárolója állandó jelleggel biztosítja a tisztálkodáshoz szükséges meleg vizet. Téli műjégpálya bérletével bővítették a kínálatot.

A Medve-tó Sportklub keretei közt működő szakosztályokban folytatott sporttevékenységet támogatja az önkormányzat. Minden érettek között tevékenykedő gyerek és fiatal, azaz gyakorló sportoló ingyenesen használhatja ezen szolgáltatásokat.

Mivel a sportklub elnöke már korábban lemondott, az önkormányzat új vezetőséget állított ki annak élére. Most így néz ki a sportklub struktúrája:

Vezetőbizottság:

- elnök – Hegyi Mihály;
- alelnökök – Fazakas Tibor és Pál Tamás;

Sportigazgató: Madaras Zoltán

Labdarúgó szakosztály:

- elnök – Ali Permin;
- alelnök – Kirilla Albert;

Súlyemelő szakosztály:

- elnök – Zsombori Levente;

Taekwondo szakosztály:

- elnök – Máté Miklós;

Kézilabda szakosztály:

- elnök – Fülöp Csaba;
- alelnök – Szilveszter Erzsébet;

Kosárlabda szakosztály:

- elnök – Bukuresti László;

Sakk szakosztály:

- elnök – Fekete Árpád Zsombor;
- alelnökök – Fábán Pál és Piroşca Alexandru;

Úszás, vízilabda szakosztály:

- elnök – Fazakas Mihály;

Az új vezetőség minden szakosztályvezetőtől február végére beszámolót vár a tevékenységről. Együttal újrafogalmazták a következő időszakra a célkitűzéseket.

„A sport célja a testedzés, versenyzés, a szórakozás, eredmény elérése, a képességek fejlesztése vagy ezeknek kombinációja.”

Programul de investiții pe anul 2014

Hotărârile Consiliului Local

Hotărârea nr. 1 – cu privire la aprobarea Bugetului local al Orașului Sovata pentru anul 2014;

Hotărârea nr. 2 – – cu privire la aprobarea Regulamentului de acordare a facilităților fiscale la plata impozitelor și taxelor locale pentru persoanele fizice și juridice;

Hotărârea nr. 3 – cu privire la aprobarea Regulamentului de acordare a eșalonării la plata impozitelor și taxelor locale pentru persoanele fizice și juridice;

Hotărârea nr. 4 – cu privire la stabilirea tarifelor de bază pentru spațiile cu altă destinație decât locuințe ce aparțin domeniului public și privat al Orașului Sovata pe anul 2014;

Hotărârea nr. 5 – cu privire la aprobarea Planului anual de acțiuni sau de lucrări de interes local, în conformitate cu prevederile Legii nr.416/2001;

Hotărârea nr. 6 – cu privire la aprobarea listei lucrărilor executate de către S.C. Servicii Tehnice Comunale S.A., din fondul de investiții;

Hotărârea nr. 7 – cu privire la numirea Consiliului de conducere al Clubului Sportiv LACUL URSU MOBILA SOVATA;

Hotărârea nr. 1 – cu privire la acordarea unei distincții „Pro Urbe”;

1. Achiziționare programe informatice;
2. Amenajare parcare și reparație capitală la clădirea sediului Primăriei;
3. Achiziționare calculatoare;
4. Expertiză tehnică, proiect tehnic și execuție lucrări de mansardare la Centrul de intervenție SMURD, PSI;
5. Lucrări de extindere Școala generală S. Illyés Lajos Sovata;
6. Amenajarea căilor de acces, parcare și montare pavaj la Liceul Tehnic Domokos Kazmer (Amenajarea căilor de acces de la poarta din str. Bisericii până la parcare);
7. Schimbare 1 ușă și geamuri în clădirea Corpul « B »;
8. Schimbarea pardoselei la 6 săli de clase în clădirea Corpul « B »;
9. Amenajare curte la Spitalul Sovata-Niraj;
10. Dotări secție de pediatrie Spital Sovata-Niraj;
11. Susținerea implementării de soluții e-sănătate și asigurarea conexiunii la broadband acolo unde este necesar program POS Axa prioritară 3-cofinanțare;
12. Elaborare documentație topo cadastrală;
13. Lucrări de construire Casa Memorială Kusztos Endre;
14. Expertiză tehnică și reparație capitală –acoperiș Casa Mortuară;
15. Achiziție și montare sistem de supraveghere video;
16. Elaborare SF pentru pod din str.Lungă;
17. Achiziționare terenuri :
  - lângă Șc.gen.nr.2 str. Principală;
  - pe str. Principală lângă Baza Sportivă;
18. SF pentru reabilitare și schimbarea destinației clădirii Biblioteca Orășanească Sovat str. Trandafirilor nr.101;
19. Elaborare studii și proiecte de dezvoltare pentru perioada de programare 2014-2020;
20. Achiziționare mașină de măturat manuală;
21. Sistem de Management Integrat al Deșeurilor Solide în județul Mureș - cofinanțare;
22. Reparații capitale la drumuri forestiere aparținătoare orașului Sovata;
23. Modernizarea drumurilor de acces la exploatarea forestieră în orașul Sovata județul Mureș (cu finanțare prin A.P.D.R.P.);
24. Construire trotuar în str. Lungă;
25. Achiziționare autoutilitară cu platformă;
26. Modernizare trotuare cart.Petőfi Sándor;
27. Asfaltare cartiere;
28. Achiziționarea de echipamente și mașini necesare lucrărilor silvice în pădurile proprietate a Orașului Sovata, prin Măsura 122 - Consultanță;
29. Lucrări de execuție „Drumul Sării”din care:
  - Cofinanțare
  - Fonduri externe nerambursabile;
30. Dotări la investiția Amenajare loc de îmbăiere;Funcțiuni anexe și lac de agrement în zona Lacului Tineretului;
31. Crearea unui Centru Național de Informare și Promovare Turistică în localitatea Sovata – POR 2007-2013;

A 2014. év tervezett beruházásairól – folytatás az 1. oldalról

A szóvátai lakosnak, aki szeretné, hogy a kapuja előtt jobb minőségű út legyen, egy kicsit nehéz megmagyarázni, hogy miért erdei utakat javítanak.

Így van. Egyetértek, hogy sok személyben felmerül, hogy ezt a pénzt miért nem lehet az utcák aszfaltozására költeni. De ezek a pályázati kiírások célirányosok. Csak az önkormányzat tulajdonába lévő erdei utakat lehet ebből a pályázatból felújítani, nem más utakat. Csak erdei út besorolásban lévő utakat. Nem lehet belterületen lévő utcákat javítani, sőt, a belterületeket és külterületeket összekötő szakaszokat sem lehet megjavítani, csak azokat az utakat, amelyek a város létértékében erdei útként szerepelnek.

Említette, hogy a Tivoli-tó használatba adásához szükséges még bizonyos munkálatok elvégzése. Milyen kilátások vannak, hogy a szezon kezdetére működőképes legyen?

Én nagyon remélem, hogy sikerül. Megemlítem, hogy ez a beruházás is egy nulla százalékos önrésszel történt, egy turisztikai fejlesztési kormányprogramnak a része. Itt volt egy néhány jogi gondunk az építő céggel. Még mindig vitáink vannak. Gyakorlatilag

néhány javítási munkálatot kell elvégezzen, a bútorozást pedig nekünk kell megtennünk, mert az nem volt része a projektnek. Erre biztosítottunk egy összeget a költségvetésben. Nagyon remélem, hogy a tavasz folyamán sikerül az építővel is elsimítanunk a nézeteltéréseket és nyárig elvégezni mindazt, ami még hiányzik a használatba adáshoz. A tavaly megvásároltuk a csónakokat is. Ahogy végigjárjuk az engedélyeztetési procedúrát, szeretnénk a csónakokat is kihelyezni a tóra, hogy a nyáron lehessen a tavat akár csónakázásra, akár fürdésre használni.

A Só útja program keretében végeznek munkálatokat a tavak környékén.

Nagyon komplex a Só útja terv, amelyet egy tájépítész csapat tervezett meg, és mondhatom azt, hogy vannak elemei, ahol én úgy tartom, hogy túlzott, kevesebb beavatkozással is meg lehetett volna oldani. Amikor egy uniós pályázat elkezdődik – főleg, hogy a Regionális, operatív programban a pályázatokat már kivitelezési tervel kell leadni, nem előtanulmányi szinten –, a módosítási lehetőségek, sajnos, majdnem

lehetetlenek. Ezen a terven módosítani csak úgy lehet, ha teljesen lemondunk egyes szakaszokról (a szakaszok olyan elemeiről is, amelyekkel meg vagyunk elégedve).

Nem része a költségvetésnek, de mégis kapcsolódik az előbbi témához az, hogy a Medve-tó partjáról nagyon sok kiszáradt fenyőfát kivágtak. Nemcsak az építkezések, de a fakivágások által

is megváltozott a táj. Lesz-e gyors visszatelepítés ott?

A mi igényünk az, hogy legyen. Ezt jeleztük is az erdészeti hivatal felé. Ez egy környezetvédelmi terület része, amely a Medve-tóról és a körülötte lévő 79 hektárnyi területről szól. Ennek mi vagyunk a felügyelői közösen az állami erdészeti hivatallal. A tavakra szóló környezetvédelmi előírásokat mi kell betartassuk, az erdőre vonatkozókat pedig az erdészeti hivatal. Az erdészeti feladata, hogy ezeket a lépéseket megtegye. A mi kérésünk az a Romsilva felé – és remélem, hogy ezt teljesítik is –, hogy minél hamarabb újraültessék. A törvény azt írja elő, hogy két éven belül kötelező a kiszáradt erdőrészeket újraültetni, de én azt mondom, nem kell a második évet várni, mert a természet úgy szép, ha fa van benne, növény van benne.

A pályázatok révén végzett beruházások mellett, a beruházási listának melyek a további legfontosabb elemei?

További legfontosabb elemei az eddig elkezdett munkák.

A Sófalvi Illyés Lajos Általános Iskolánál elkezdett munkálatok befejezése. Ez most már pirosban áll, befödve. A vako-

lást és a belső munkálatokat kell elvégezni. És, ha ez sikerül az építő cégnek, akkor már az ősszel birtokba vehetik a tanulókat. Az egység úgy van, hogy iskolakezdésre befejezik.

Nagyon fontos folytatni a Kusztoz Endre Emlékház építési munkálatait. Ezt nem fogjuk tudni az idén elvégezni. Ide még nagyon sok pénz kell, hogy be tudjuk fejezni. Az idén a külső munkálatokat szeretnénk befejezni, majd a későbbiekben belül is elkészíteni, hogy átadhassuk a művészeknek és természetesen annak a képanyagnak, amelyet Kusztoz Endre a városunkra hagyott.

Minden évben pénzt fordítunk arra, hogy szakaszonként új aszfaltréteget kapjanak a lakótelepek. És természetesen kellene menni az utcák felé is. A Petőfi Sándor lakótelepet átszeli az új aszfaltréteg. Most az Eminescu lakótelep következik. Nagyon remélem, hogy ha majd ebben az évben megjelennek a fejlesztési tengelyek, abban lesz olyan rész, amely a városi utcák aszfaltozására nyújt pályázati lehetőséget, és akkor az elkövetkező években szeretnénk minden utcát leaszfaltozni. De ez még a jövő kérdése. Még nem tudjuk a következő – 2014-2020-as – ciklusra tervezett uniós pályázati kiírásokat. A költségvetésben megneveztünk egy összeget, hogy ha majd megjelennek a várt fejlesztési projektek, legyen mi-ből pályáznunk azokra, mert mindannyian kell tudjunk, hogy saját erőből ilyen méretű munkálatokat soha nem fogunk tudni elvégezni. Ami megvalósult Szóvátán annak túlnyomó része, azt mondhatni, hogy 80-90 %-a, pályázati pénzből valósult meg. A jövőben is csak ez a lehetőség áll előttünk. A nagyobb fejlesztési lehetőségek csak az Európai Uniótól jöhetnek.

(folytatás az 5. oldalon)

A 2014. év tervezett beruházásairól – folytatás az 4. oldalról

Szerepel itt egy turisztikai információs központ. a szovátai önkormányzat már sok-sok év óta készül egy ilyen központnak a létrehozására. Min múltott, hogy eddig nem sikerült, és miért reménykedhetünk, hogy most mégis lesz valami belőle?

Már több tervet is készítettünk. Először volt egy nagyon érdekes, egy sókristály-szerű tervünk. Sajnos, nem volt olyan kiírás, hogy azt meg lehetett volna pályázni. Most úgy sikerült ez a pályázat, hogy az 5.3-as altengelyen megmaradtak összegek, amelyeket nem sikerült elkölteni az országban – főleg nyomtatványokra és turisztikai reklámokra volt kiírva, de olyan furcsa kiírásban, hogy igazán nem lehetett élni vele –, és akkor átfordították egy turisztikai információs irodák létrehozására szolgáló tengelyre. A turisztikai minisztériumnak egy olyan kezdeményezése volt, hogy egy egységes tervet kell készíteni, ezért meg kellett változtatnunk nekünk is tervünket, egy másik tervet készítettünk elő, amit leadtunk. nagyon remélem, hogy most azt fogják mondani, hogy nyertes és megépíthető. Egy gomba alakú épület lesz a Szováta szálló bejáratánál, teljes felszereléssel, informatikával.

Minden évben egy újabb járdaszakasszal bővül Szováta járdahálózata. az idén miként folytatódik ez?

Az idén is szeretnénk folytatni a járdaépítést Szakadát felé. Az egyetlen rész a városban, ahol nagy forgalmú út mellett nincs biztosítva a járókelőknek egy balesetmentes rész. Az idén legalább a szakadati iskoláig szeretnénk eljutni a járdaépítéssel, és a következő években szakaszonként tovább folytatni.

A köztisztaság területén milyen beruházások történnek?

Most nem lesznek számot-

tevő beruházások. Egy seprögépet próbálunk biztosítani az alkalmazottaknak, amely meg a járdák tisztántartását könnyítse. Nagyon remélem, hogy az idén sikerül elindítani azt a szemét lerakót, amely Kerelószentpálon épül, és akkor teljesen átszerveződik a teljes megyei szemétbegyűjtés.

A szovátai szemetet egy balavásári átrakodóig kell vinni, ahol majd egy válogatás történik, majd onnan préselve, konténerekben történik a továbbszállítás Kerelószentpálra. A szovátai szeméttelpepet lezártuk. Már a tavalyi fű zöldellt a régi szemétdomb tetején. Minden környezetvédelmi előírásnak megfelel. A rajta átszivárgó esővíz tartályokba gyűl. Onnan kiszivattyúzva, a szennyvíztisztító üzembe kerül tisztításra.

Az elmúlt évek során több szovátai híd került felújításra. Most egy újabb híd felújítását tervezik.

Valóban még a PHARE-projekttel sikerült két, a Szovátavizén átnyúló hidat felújítani. Több százezer eurós összegbe került. Most pedig a Szakadát felé vezető úton az egyik híd tartógerendái nagyon meggyengültek. A felújításhoz lehetőségeket kell keresnünk, mert helyi forrásból ezt az összeget nagyon nehéz lesz állni. Ezért egyelőre tanulmányt szeretnénk készíteni, hogy pályázati lehetőséget biztosítsunk. Majd próbálkozunk a megyei önkormányzat illetve a minisztériumok felé is, hogy valahonnan pénzt szerezzünk erre a hídra.

Már beszéltünk a Sófalvi Illyés Lajos Általános Iskolánál folyamatban lévő bővítésről. Más iskolánál milyen munkálatok vannak beütemezve?

Nagyon fontos valamennyi iskola és óvoda karbantartása meg felújítása. A gimnáziumnál az emeleten ablakokat kell cserélni, továbbá biztosítunk

annyi pénzt, hogy néhány osztályteremben kicserélhesék a tönkrement padlózatot.

Intézményeink sorában az idén milyen más beruházásokat eszközölnek?

Nagyon szeretném, hogy a már befejezett új részleget is beindítsák. Ez nem csak tőlünk függ, minisztériumi engedélyt kell kapnunk rá, hogy a gyerekrésztleg működjön. A járóbeteg-rendelő már a gyerekosztálynál is működik, a fektető rész még nem. Ennek a bőtorozása megtörtént az elmúlt évben, ami viszont nincs még meg, a gépekkel való felszerelése. Ezt kellene az idén megtenni. Ugyanakkor az udvart kell rendbe szedni, felújítani a most omladozó kerítést, parkolóhelyet biztosítani a kórházi személyzetnek és az egészségügyi szolgáltatásokra jelentkezőknek.

Melyik más intézménynél lesz még beruházás?

A tűzoltóságnál. Amint tudjuk, Szovátán egy önkéntes tűzoltócsapat működik. Most ez – lévén, hogy Szováta egy nemzetközi fürdőhely – nem elegendő. Az egyetlen megoldás rá, hogy egy katonai tűzoltóegységet létesítsünk, amit nem az önkormányzat költségvetéséből kellene fizetnünk a személyzeti és működési költségeket. Ám a szükséges körülmények megteremtése ránk tartozik. Egy tetőbeépí-

tést tervezünk a tűzoltóság épületére, hogy megfelelő feltételeket biztosítsunk 5 képzett tűzoltó (a megyei tűzoltóság kiküldöttjei) állandó szolgálatahoz. Természetesen egy modern tűzoltóautót is ide fognak helyezni.

Intézményeink sorába tartozik az önkormányzat székhelye, a Városháza. Itt milyen munkálatokra készülnek?

Sokáig tervünk volt egy új önkormányzati épületet felépíteni. Viszont a gazdasági nehézségek láttán országos szinten, nem látom annak lehetőségét, hogy rövid időn belül meg lehessen építeni. Főleg önerőből. Általában erre pályázatokat nem írnak ki. Ezért úgy döntöttünk, hogy egy javítási munkát ráférne, a most már száz éves épületre. Elsősorban a tető javítása nagyon szükséges, de egy külső javításra (vakolás, színezés) is sor kerül, hogy olyan képet mutasson, amilyen illik ehhez a városhoz. Ugyanakkor az épület mögötti területen szeretnénk egy parkolót is kiépíteni, mert ennek a központnak az egyik nagy gondja a megfelelő parkolási lehetőségek hiánya. Egy bejáratot kell nyitni a Fő útról, egy olyan parkolót létrehozni, ahol 30-40 autót el lehet helyezni.

Hát ezek az ez évi beruházási lista fontosabb elemei.

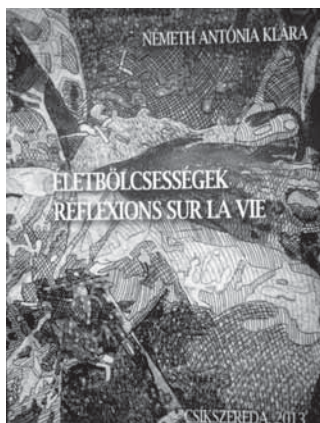

Életbölcsesek – Réflexions sur la vie

Az idő sodrában legtöbbször teljesen elfelejtünk csaknem mindent, amit olvastunk. Elfelejtünk okos tudnivalókat, izgalmas történeteket, sőt, egész könyveket, címükkel, szerzőjünkkel együtt. Olyanokat is, amelyeket valamikor nagyon szerettünk, olykor lehetetlen körülmények között is napokon át izgalommal olvastunk.

Ha marad valami egy-egy mű után, az az érzés, amelyet keltett bennünk s talán az egésznek egy kvintesszenciája, egy tömény kivonata. De úgy is mondhatnám, a lényege, a magja, ami köré építette művét a szerző. Ez olykor csupán egy-egy bölcselet.

2013-ban jelent meg Németh Antónia Klára legújabb könyve kétnyelvű címmel és tartalommal.

Tulajdonképpen két kis könyv – egy magyar és egy francia nyelvű – összeszabása. Csak a címekben közös, tartalomban teljesen eltérő. Magyar illetve francia nyelven megfogalmazott vagy ezekre fordított, egy-egy téma köré gyűjtött életbölcsesek gyűjteménye.

molnos

Nem ilyen lovat

A cím alapján azt is hihetnők, hogy lóvásárból hazatérve, amikor alaposabban megvizsgálta a tüzes paripaként megvett állatot, Puskás Bálint rádöbbsent, hogy csupán egy igazhúzó barmot vásárolt, amely nem sarkantyúhoz szokott, annál inkább ostopattogtatáshoz, s hátán nem könnyű nyerges hord, hanem hámot, és ebből

csalódottságát vetette papírra, foglalta könyvbe.

„Nem ilyen lovat akartam”, sóhajt fel bánatosan, és én már sajnálom is, hogy rossz vásárt kötött, mert, pechjére, a sok szárcsalábú közül éppen ezt szúrta ki. Kesereghet, ha figyelmetlen volt és rosszul választott. Mondhatnám részvétlenül: az ő pénze bánja.

De a Szovátáról elszármazott Puskás Bálint nem lóvásárról írt könyvet, hanem a kisebbségvédelemről, politikáról. S ha erről van szó, bárki is ebben a politikai térben elmondhatja-e, hogy biza, ő éppen ilyen lovat akart.

Puskás Bálintot a politika előbb szenátori, majd alkotmánybírói székbe repítette. Onnan, abból a magasságból tekint ma vissza a rendszerváltás utáni kisebbségvédelmi küzdelmekre.

molnos

Közvetítő iroda

Bajaink jelentős része abból ered, vagy azzal súlyosodik, hogy nem tudjuk konfliktusainkat kezelni. Nem is volt hol tanulnunk, hiszen az iskolai oktatásba sem fért ez bele, mint diszciplína, mert az oktatáspolitikára számára – ha ebben az országban van ilyen – minden más tantárgy sok-sok óraszámában fontosabbnak találtatott nála. Ezért bőven akadhat dolga annak, ki konfliktusban lévő felek közt próbál közvetíteni. Ma már közvetítő irodákat nyitnak tájainkon is. Kétségtelenül, szükség van rájuk. Lássuk, milyen szolgáltatásokat nyújtanak!

A közvetítés Romániában

A közvetítés története hosszú és gazdag.

Megtaláljuk a közvetítést a különböző országok kultúrájában, az emberközi kapcsolatok minden területén: oktatás, vallás, alkalmazó-alkalmazott közti viszonyok, jogi rendszerek, családi viszonyok, büntetőjogi kapcsolatok, környezetvédelem, fogyasztóvédelem, közösségek stb.

Romániában a 2006. évi közvetítő és a közvetítő szakma megszervezésére vonatkozó 192-es törvény elfogadásával megnyílt az út számos polgári, büntető- és kereskedelmi ügy peren kívüli megoldásának lehetőségére, hangsúlyt fektetve a felek érdekeire és kevésbé a konfliktus jogi szempontjaira.

A közvetítés választása, mint a felek érdekeit tiszteltben tartó megoldás azonosítása, számos előnnyel jár:

- a közvetítés által a felek olyan megoldásokat találnak a konfliktushelyzeteikre, amelyek a valós szükségleteiknek felelnek meg, aktívan és teljes döntőképességgel részt véve a nézeteltéréseik megoldásában;
- a közvetítés során elért végső megoldás mindkét fél számára elfogadható, mivel a felek közösen döntöttek;

- jelentősen csökkenek a konfliktus megoldásával járó költségek;

- a közvetítést választva jelentősen csökken a konfliktus megoldásának az időtartama, elkerülve a tárgyalótermek

zsúfoltságát, a hosszas várakozásokat, a személyes konfliktusok nyilvánosság előtt való tárgyalását.

Tehát a közvetítés a felek közti nézeteltérések választható és alternatív megoldása, önkéntes és bizalmas eljárása.

A közvetítés magába foglalja a közvetítő részvételét, aki elősegíti a felek közti párbeszéd létrejöttét, semlegesen és pártatlanul segíti a feleket a mindkettőjük számára elfogadható megoldás megtalálása érdekében.

A közvetítés segítségével megoldhatóak a következő esetekben létrejött nézeteltérések: családi kapcsolatok, kereskedelmi kapcsolatok, bérlői, társtulajdonosi, szomszédi kapcsolatok, örökösödési viszonyok, szerződéses viszonyok, fogyasztóvédelmi viszonyok, munkajogi viszonyok, egyes büntetőjogi viszonyok.

Habár a közvetítés tárgya a nézeteltérés megoldása, a legfontosabb megkülönböztető jegye ennek az eljárásnak az, hogy a nézeteltérés megoldását a felek közösen keresik és majd ezt a megoldást tartják tiszteletben.

A közvetítő nem megoldja a felek közti nézeteltéréseket, hanem segíti a feleket, hogy megtalálják a köztük létrejött konfliktus érzékeny pontjait, tárgyaljanak arról és együtt, közösen találják meg a mindkét fél számára elfogadható megoldást.

Ábel a nagyvárosban – Díjátadáson Budapesten

Budapest, Csodák Palotája, kísérletek, feladványok, fizika, matematika, kocka és kobak, kalandpark, trambulin, krokodilok, cápák és ráják, móka és kacagás, mindezek részei voltak annak a hétvégének (január 10-12.), melyet a KockaKobak Országos Matematikaverseny Díjátadási Ünnepegyén töltöttünk Budapesten.

A díjátadás a fizikai játszóházban, a Csodák Palotájában került megrendezésre, ahol több mint 100 kiállított játék segítségével a gyerekek játékosan ismerhetik meg a fizikai jelenségeket. A „palotába” úgy éreztük magunkat, mint Alice Csodaországban, teljesen elvarázsolt minket a fogadtatás és a játékok sokszínűsége, elfeledtük fáradalmainkat, korunkat, gondjainkat és önfeledten éltük át második gyerekkorunkat.

Az eredményhirdetés az Öveges teremben volt, ahol részt vettünk több fizikai bemutatón is: tanúi lehettünk a lufi-rakéta és hangszóró ké-

szítésének. A díjátadási ünnepélyre minden évfolyam több mint 300 diákjából az első 10 helyezett kapott meghívást, akik mind ajándékkal

térhettek haza. Erdélyből az egyedüli díjazott az „S. Illyés Lajos” Általános Iskola VII. osztályos tanulója, Portik Ábel volt, aki az évfolyamán VII. helyezést ért el, öregbítve ezzel iskolánk és városunk hírnevét. Mint egyetlen határon túli továbbjutó, különdíjban is részesült: belépő a Tropicariumba és az eXbox Élmenyparkba. A Tropicariumban a trópusi élővilág jellegzetes növényeivel és állataival találkoztunk: „Némó halak”, krokodilok, cápák és ráják. Külön élményt jelentett, hogy a rájákat meg is lehetett simogatni.

Összegzőképpen elmondhatjuk, hogy egy élményekben gazdag hétvégében volt részünk. Ezúton köszönetet mondunk mindazoknak, akik hozzájárultak ahhoz, hogy részt vehessünk a díjátadási ünnepélyen.

Madaras Beáta Enikő

Ismétlés a tudás anyja – időskorban is

Kivel találkoztak a csoportba jövet? mit ettek ma reggelire? ki volt a padtársuk annak idején? milyen színű volt a legjobb pajtásuk haja? – tette fel a témaindító kérdéseket a Szovátai Szépkorúak Szeretet-csoportjának legutóbbi alkalmán a meghívottunk. A Gyulafehérvári Caritas Családsegítő Szolgálatának (CSSSZ) szovátai idős-cso-

portjában Birta Szidónia pszichológus kitért a memóriazavarok tüneteire, az intő jelekre, amikre feltétlenül oda kell figyelni, de teret szentelt az emlékezet fejlesztési lehetőségeinek összegzésére is.

A pszichológus elmondta a 37 jelenlevő csoporttagnak, hogy egy természetes folyamat eredményeként bizonyított tény, hogy az idegsejtek

minden korban fejleszthető. Erre különösen akkor van szükség a szakember szerint, ha a következő tünetek többsége azonosítható:

- sokszor kihagy a memória
- szótalálási nehézségek lépnek fel
- nem ismerünk fel velünk szoros kapcsolatban levő embereket
- alapvető információk (név, lakcím, családtagok neve) elfelejtése esetén.

egy része időskorra elpusztul, de mégsem alakul ki automatikusan memóriazavar. Gyerekkorban és fiatalkorban a lóban gyorsabb és eredményesebb az ismeretanyag elsajátítása, viszont a memóriá-

Ilyen intő jelek fellépése esetén kifejezetten javasolt az aktív szociális élet fenntartása, az értelmi képességek edzése (új dolgok tanulása, keresztrejtvény, logikai feladatok, sakk), a tévészés mértékének csökkentése, a szabadtéri mozgás fokozása. Tökéletesíthetik az emlékező képességet a különböző kézimunkás – barkácsolós elfoglaltságok is, ezek szintén stimulálják az agyat – ahogy az egyik csoporttag fogalmazott: tehát az is jó, ha zoknit, az is jó, ha barátságokat kötünk... Memóriafejlesztő hatása lehet továbbá annak is, ha naponta a „rosszabbik” kezünket használjuk valamilyen egyszerű, könnyű és veszélytelen tevékenység elvégzésére (fogat mosni bal kézzel).

Egy jókedvű játék után zárás-ként a csoport meglepetéssel köszönte meg az előadónak a hasznos tanácsait, a virágcsokor azt a célt is szolgálta, hogy a meghívott ne felejtse el a szovátai szépkorúak vidám közösségét. *Szabó Attila*

Jót tenni úgy, hogy egy lejbe sem kerül...

Kampányt indított a Gyulafehérvári Caritas szovátai munkaközössége a térség lakói körében, hogy felhívja a sóvidékiek figyelmét a segítségnyújtás egy kevésbé elterjedt formájára. A szervezet alkalmazottai és önkéntesei az Elixon Impex KFT bejáratánál felállított standnál ajánlanak fel egy lehetőséget a vásárlóknak „Hogy együtt segíthessünk. Az elfelejtett idősekért... A szegény gyerekekért... A kirekesztett fogyasztókkal élőkért... Közösségeinkért...” mottóval. Bernadett, Eszter, Reni, Sára és István a vásárlók jövedelemadójának

két százalékát kéri a Gyulafehérvári Caritas helyi ellátottjai javára: a helyszínen ki lehet tölteni egy erre a célra összeállított űrlapot, vagy igényelni a helyszínen, és utólag eljuttatni az adóhivatalhoz vagy a Fő út 86. szám alatti Caritas-irodához.

Ennek határideje 2014. május 25.-e, ha valaki eddig az időpontig nem ajánlja fel jövedelemadója 2%-át, akkor az a pénz az államnál marad, és már nem rendelkezhet vele. Bővebb információkkal Szabó Attila szolgál a 0734/888420-as telefonszámon vagy az attila.szabo@caritas-ab.ro

e-mail címen. A kampányt, önkénteseink mellett, felkarolta az Elixon Impex KFT,

médiapartnerünk pedig a Sóvidék Regionális Televízió.

Szabó Attila

Mesék a fonóban

„Cincom- láncom cérna, ki jön a fonóba?

Barátaim, szép leányok, lép-jetek a sorba!”

E gyermekjátékba csalogató sorokkal hívta meg az „S. Illyés Lajos” Általános Iskola tanítói közössége a hagyományos mesemondó versenyre a körzethez tartozó iskolák II. osztályos tanulóit, tanítóit. A rendhagyó meghívás által egy olyan farsangi fonóba vártuk a mesélni vágyó gyerekeket, ahol – a hagyományos népi fonó hangulatát idézve – kicsik-nagyok együtt mesélnek, mókáznak, feledtetve a résztvevőkkel a verseny izgalmát, a megmérettetés feszültségeit.

A 2014. február 15-én, szombaton, a Teleki Oktatási Központban megszervezett mesemondó versenyen a Kisküküllő és Nyárad menti iskolák 39. II. osztályos tanulója csillogtatta meg mesemondói tehetségét.

A vendégeket – gyerekeket, tanítókat, szülőket – Kovács Rozália, az „S. Illyés Lajos” Általános Iskola igazgatónője

köszöntötte, majd a fonóba érkezett gazda, gazdasszony és ott összegyűlt szomszéd-ság-komaság biztatta mesélésre a gyerekeket. A fonó asszonyok, varró, szőnyeget bogozó lányok keze is szaporábban járt, miközben a gyerekek meséiben megelevenedtek a népmesei figurák, a szegény ember, Mátyás király, az okos leány, az ördög, a disznó, a róka és mások.

A népviseletbe öltözött leányok, legényecskék teljes beleéléssel, őszinte gyermeki lelkesedéssel meséltek. A mesék közben pihenőnek szánt, farsangi hangulatot idéző tréfás játékok, kecskés alakoskodás, állalkodalmas pedig nevetést, derűt varázsoltak nemcsak a hallgatóság, de a résztvevő gyerekek arcára is. A lelket melegítő mesék és mosolyra derítő móka után, természetesen, nem hiányzott a farsangi fánk sem.

A mesés fonóból mindenki győztesként távozott. A gyerekek mindannyian emléklappal és kellemes élménnyel felta-

risznált, nemezelt mese-tarisznyával térhettek haza, amelybe majd tovább gyűjthetik kedvenc meséiket, őrizhetünk magyar népi kultúránk kincseit.

A mesemondó verseny magas színvonala és népszerűsége köszönhető mindazon tanítóknak, szülőknak is, akik időt-energiát nem sajnálva készítettek gyermekeinket, akik nemcsak az ünnepnapokon, de a hétköznapokban is táplálják a nemzeti öntudat lángját székely-magyar gyer-

meink szívében, lelkében.

A szervezés és megvalósítás sikeréért köszönet az „S. Illyés Lajos” Általános Iskola tanítói közösségének, a Szovátai Népi Játsházának, valamint anyagi támogatóinknak, akik nagylelkűen támogatták a rendezvényt. Ez úton mondunk köszönetet az Elixon Üzletházának, a Szántó-Fülöp Pékségnek, a Flowers virágüzletnek, Larix Kft.-nek a nyújtott támogatásért.

Kiss Enikő

Furulyatábor

2014. február 3-7 között került sor, másodjára, a téli pásztorfurulya táborra, a Szovátai Népi Játsház szervezésében.

A tábor ötlete tavaly télen született abból az igényből, hogy több gyerek szeretett volna pásztorfurulyát tanulni,

különböző más népi hangszer is megismerni. A tavalyi tábor sikerét követően az idén is számos gyerek választotta ezt a szabad idős foglalkozást a félévi vakáció idejére.

Szovátai és a torockói gyermekotthonból vendégül láttott, 6-12 éves gyerekek vettek részt a Ségercz Ferenc, sepsiszentgyörgyi népzeneész, oktató által vezetett népzenei foglalkozásokon.

A gyerekek belekóstoltak különböző magyar tájegységek népzenejébe, népdalokat, gyermekdalokat tanultak pásztorfurulyán, kobozon, gardonyon, zeneelméleti tu-

dásukat gyarapították. A délutáni foglalkozások alkalmával pedig a közös zenélés élményében gazdagodtak.

A tábor utolsó napján sor került egy nyílt tevékenységre, ahol a szülők is betekintést nyerhettek a foglalkozások módszereibe, tartalmába, eredményeibe.

A tábor sikeréért, illetve a gyerekek egész éves tanulásának lehetőségéért köszönet illeti az „S. Illyés Lajos” Általános Iskola Vezetőségét, akik fontosnak tartották, hogy anyagi támogatásukkal segítsék ezen értékek megvalósulását városunkban.

Kiss Enikő

Csalódottan a Gruppen-hecc kabaré műsoráról

Hát bizony csalódtam, mert az évek során minden évben mindig megnéztem a fentnevezett kabarét.

Sokan fenntartással vélekednek a humor színpadra viteléről, nem tartják komoly művészi értéknek. Pedig a humor az életben éppoly szükséges mint a komolyság. Könnyítünk néha lelki bánatunkon, vagy megszínésítjük egyhangú, monoton mindennapjainkat.

A székely ember híres humorérzékéről, sokszor nehézégeit humorral enyhíti.

A január 26-i előadásról aligha volna ez a véleménye. A székely embert sohasem lehetett megetetni bármivel, főleg, ha szabadságáról, magyarságáról, jogairól volt szó. Öntudatos, csavaros eszű, de mindig tudatában volt annak, hogy csak asaját magára számíthat. Ráillik az a közmondás: „Segíts magadon, az Isten is megsegít!”

Március 10-én Marosvásárhelyen 30 000-en, október 27-én

Kökösd és Bereck között 120 000-en gyűltek össze önrendelkezési jogáért, anyanyelvéért, az autonómiáért és Székelyföld jövőjéért. Ezt a szándékot bűn kigúnyolni a színpadon. Keserű szájjal távoztam az előadás után, remélem, nem voltam egyedül. Komoly, megfontolt személyekkel tárgyaltam meg, akiknek ugyanaz a véleménye. Az egyes jelenetek nemcsak súrolják a jó ízlés határát, hanem átlépik azt.

A székelyek nagy menetelése egy nemes célt követ, ezért nem szükséges Kököstől Brüsszelig káposztalével és tejjel meneteltetni a székelyeket. A székely embernek helyén van az esze, tudja, mit miért tesz.

Az előadás kezdetén a közönséget kioktatták arról, hogy a humort meg kell érteni. ezzel nem is volna baj, de mintha nem vették volna észre a tisztelt művészek, hogy önmagunkat gúnyoltuk ki, és nem bíztuk másokra.

Azért csak figyeltem a közönséget az egyes jeleneteknél, amikor halvány taps hangzott el, vagy egyáltalán nem tapsoltak. A végén csak a megjelenést jutalmazták, de nem hívták újra vissza a művészeket a színpadra, és szokás szerint egyik előadáson sem hangzott el a vas-taps a közönség részéről.

A székelység akaratának az érvényesítése, jelképeinek szabad használata minden magyar ember szívügye kell legyen. Ha mi magunkat kigúnyoljuk, mit várunk azoktól, akik épp az ellenkezőjét akarják! Aki a nemes célért küzd, azt nem szabad magára hagyni, mondják a tapasztalt politikusok.

Ékes bizonyíték Lakó Péter Tünde esete, aki a kosárkában hozott kétnyelvű zöldség árcímkejével lázba hozta a környéket és a székelyeket. Nevetségessé tette a túlkapásairól híres rendőrfelügyelőt és a mindenható piacfőnököt. Tonnaszámba érkezett az aprópénz, amit kénytelen-kelletlen el kellett fogadjon a pénzügy.

Meg vagyok győződve, hogy a nézők közül nem mindenki ért egyet velem, mondva, hogy szórakozni jöttek és nem sírni.

Ez igaz, én is kikapcsolódnai és szórakozni akartam, de sajnos nem sikerült.

Nem mondom, voltak kedves, hangulatos jelenetek, de ezek értékét elhalványította a gúnyolódás. a társulat tagjai egykor a közönség kedvencei voltak, telt ház előtt szerepeltek. A bemutató úton azonban lesznek, akik meggondolják a következő előadáson való részvételt.

A visszajelzésekből okulva, volna egy szerény megjegyzésem: a humor szükséges, de csak akkor, ha az építő jellegű, és nem sérti a jó ízlés határát. Humor és humor között óriási a különbség. A székely ember humora szellemes, de sohasem sértő. A nemes, jogos, szent célt nem szokás és nem is szerencsés kigúnyolni.

Azzal mindannyian egyet értünk, hogy a téma nagyon aktuális, de ha így visszük a közönség elé, könnyen azt a benyomást kelthetjük az emberek tudatában, hogy hiába való minden próbálkozás, nem jutunk eredményhez, pedig a történelem és az élet bizonyította, hogy amit nagyon akarunk, az elérhető, csak türelem és konok kitartás szükséges.

Március 10-én újra elme-gyünk, újra Marosvásárhelyen leszünk, és meglentgetjük azt a fránya székely zászlót, amely annyi fejfájást okozott egyeseknek.

Márton Erzsébet

Magunk alatt a fát (6)

Szeptemberi számunkban kezdődött sorozatunk, amelyben környezetünk rombolásának következményeire, életlehetőségeink gyors felszámolásának valóságára, a tragikus következményekkel járó éghajlati változások közelségére próbálom felhívni a figyelmet. Önöket, de azt is számba vesszük, hogy milyen változásokra van

Az előbbi számban a Föld fosszilis energiatartalékairól szóló becsléseket idéztem, s a kitermelés ütemének figyelembe vételével olyan számításokat végeztem, hogy ezek alapján még hány évig tarthatnak ki tüzelőanyagaink.

Semmi kétség, tüzelőanyagaink fogyóban vannak. A világ ma is abból él, hogy tartalékait fogyasztja. Mi több még növekedik is, de ez a növekedés csupán felgyorsítja energiatartalékai (az olajban, szénben, gázban elraktározott napfény) felélését.

„A Földön korlátozott mennyiségű fosszilis üzemanyag található. Igaz, eltérő számadatok láttak napvilágot a pontos mennyiséget illetően, de végessége kétségtelen. Ezek az üzemanyagok látszólagos céllal és fontossággal bíró, meggondolatlan tevékenységek motorját hajtják. E tevékenységek pedig maradandó és visszafordíthatatlan károkat okoznak a környezetben és az emberi fajban.” Thom Hartmann-t idéztem.

Bár kevesen gondolják, hogy alaptalan a riasztás, mert nyilvánvaló az energiakészletek kimerülésének közelsége, mégis azt hiszik, hogy még meghatározatlan ideig magunk előtt görgethető ez a probléma, nem olyan sürgős foglalkozni vele, vagy ha igen, akkor is másoknak kell megtenniük azt. Azoknak, akik értenek hozzá, akik tudják, mit kell tenni, akiket azért fizetünk, hogy foglalkozzanak a felmerülő gondokkal és felelős döntéseket hozzanak. Minket, pedig, hagyjanak bé-

kén, hiszen elég dolgunk van nekünk enélkül is, és amúgy sem rajtunk múlik a dolog.

Az anyagiakért való hajszában némelyek számottevő sikereket értek el. Most az összehordott javak biztonságából tekintenek erre a problémára is. Úgy vélik, történhet a világgal bármi, ha pénzed van, megúszhatod. Valóban, tele kamrával sok mindent túl lehet élni. Ha csak nem lesz akkora a baj, hogy hosszú távon a felhalmozott vagyon sem védheti meg, mert a többségnek egyáltalán nincsenek vagy alig vannak tartalékai.

Amikor elfogy a gazdaságot tápláló olaj, nem csupán anynyi történik, hogy egy másik energiahordozó után kell néznünk. A „más energiahordozók” még nem eléggé fejlettek, még egyáltalán nem képesek átvenni az olaj szerepét.

A történelem során amikor valahol elfogyott az „üzemanyag”, a gazdaságot éltető energia, mindannyiszor háború tört ki, mert aki abban hiányt szenvedett a máséval akarta pótolni azt.

Nyilvánvaló, hogy máris rohamosan kellene fejleszteni az alternatív energiatermelés és felhasználás lehetőségeit. De a rohamos fejlesztés helyett inkább gátakat emelnek elébe némelyek. A Pulitzer-díjas Ross Gelbspan a *The Heat Is On* című, 1997-ben megjelent könyvében bemutatta, hogy az amerikai olaj- és szénipar tevőlegesen gátolja az alternatív energiák technológiájának fejlesztését. Tehát, akik nagy pénzeket vágnak zsebre

szükség felfogásunkban, magatartásunkban, és milyen cselekvések vezethetnek az egyre közelebbi katasztrófa elkerüléséhez.

Tehát ökológiáról van szó, azaz egy világfelfogásról, amely a természet alkotó elemei közti összefüggéseket vizsgálja, azt, hogy valójában hol van a helyünk a minket is magába foglaló természetben. (mol)

az olajból, ellenérdekeltek, és hatalmuk is van arra, hogy fékezze a fejlesztéseket.

Megint a pénz ronda képe vigyorog szembe velünk. A világot megrontó pénzé.

Gazdasági növekedésről beszél immár régóta a világ, de hová jutottunk a nagy fejlődésben? Megint csak Hartmann-t idézem: „A stabil családról dédelgetett álmunk helyébe az elvált szülős gyerekek egész hadserege lépett: az amerikai gyerekeknek több mint a fele idetartozik.”

Ez már egy felbomló, atomjaira hulló társadalom. Nemrég még a szabad társadalom mintájának tekintették szerte a világban. Ma már nem az. Bár a festék még rajta van, de már kiütt rajta imitt-amott a rozsdá. Előbb lekopik róla a festék, aztán összeomlik az egész építmény, mert a tartópilléreit is megtámadta a kór. A szabadság eszményének túlpörgetése vezetett idáig, az egyéni szabadság idealizálása a közösséggel szemben. Az „egyszer élünk, és ebben a rövid életben jogom van mindenhez, amire vágyom” men-

talitása. És az a téves hit, hogy a gazdaság és a technika gyors fejlődése minden gondunkat megoldhatja. Hát nem oldja meg. A Föld csaknem összes nemzete a túl gyors növekedés terheivel birkózik. Ennek legfőbb szenvedői azok, akik nem tartoznak a társadalmi elithez, akiknek nincs vagyonuk és hatalmuk. A Washingtonban székelő Népeségkutató Intézet mintegy tizenöt éve adott ki egy jelentést arról, hogy a világ 82 nemzete máris elérte a kritikus pontot, már nem képesek saját maguknak elég ételt termelni, de olyan erőforrásokkal sem rendelkeznek amelyekért cserébe ételt kaphatnának. Tehát importból sem láthatják el magukat a szükséges étellel.

A technika fejlődése inkább felgyorsította a negatív folyamatokat a földön. Ha csak a haditechnika gyors fejlődésére gondolunk, mennyi és mennyi emberélet számolható a rovására. A háborúk legtöbbször természeti erőforrások (erdők, termőföld, olaj, szén és ásványi anyagok) birtoklása fölött robbant ki.

Rosszabbul is járhattunk volna? Talán igen. Miről is álmodtak mintegy

Ha szépet álmodik az ember, ébredése után szeretne visszazsunderedni, hogy tovább folytassa a benne kellemes érzéseket keltő álmot, s ha már nem teheti, akkor is szeretné megőrizni valami módon a látott képet. Hogy nyomban el ne illanjon, szerte ne foszoljon a látott kép, s ne maradjon csupán az érzéssel, igyekezik mielőbb másoknak is elmesélni,

hogy velük is megossza és magában is nyomatékossítsa. Az írók papírra vetik, a festők vászonra festik, a politikusok pedig, mert maguk más-ként meg nem örökíthetik, mint kifestős könyvek oldalait, földrésziünk

Ekképp akarták ellenségeink

Ezen térkép, mely Európa politikai beosztását ugyanannyira megváltoztatja, hogy csak nagy nehezen lehet azon eligazodni és ősi földrésziünkét alig ismerjük meg, francia elbizakodás és nagyvási hóbort szüleménye. — Még 1915. év nyarán, mikor a központi hatalmak minden oldalt győzedelmesek voltak, merő chauvinizmus arra bírt gondolni, hogy az Entente nekünk csúfos békét fog diktálni és területünk felett tetszés szerint fog parancsolni.

1. Franciaország a Rajna bal partján lévő területeket nyeri Baseltől-Koblenzig. — A Rajna jobb partja mintegy 100 km szélességben Hollandiától-Svájcig semlegesítve lesz. Ezen semleges zóna, mely francia ellenőrzés alatt áll, Belgiumot védi a „barbárok” egy új támadása ellen.

2. Belgium, mely természetesen teljesen helyre lesz állítva, a Rajna és a Mosel bal partját és azon kívül egy Hollandiától a Maasig menő darabot kap, miáltal mindenestre Hollandia semlegessége torolva lesz.

3. Anglia mint egyedüli területnyereséget Helgoland szigetét kapja, azonkívül az Egyiptomi felsőség elismerését Törökország részéről. Mi természetesebb, mint hogy Anglia a legtöbb német gyarmatot birtokába veszi és ezentúl mindörökké a tengerek vitathatatlan uralkodója marad.

4. Oroszország Galiciát a Kárpátokig, a keletporosz tartományokat az Oder folyamig és Porosz-Sziléziát kapja.

5. Olaszország „felszabadítja” Dél-Tirolt, Istriát, Görzöt, Karinthia egy részét, Karnioliát, Triesztet, Fiumét, Horvátország és Dalmácia egy részét, az ottani szigetekkel együtt.

6. Szerbország északon a Dráva partjáig, nyugaton a tengerig terjeszkedik. „Nagy-Szerbia” (ma már a legkisebb „Kis-Szerbia” se létezik) veszi tehát Horvát-Szlavonországot, Boszniát és Dalmácia java részét a szigetekkel együtt, azonkívül Albániából, mely megszűnik önálló ország lenni, egy darabot.

7. Montenegró felsőségét kiterjeszti északon Hercegovinára és délen Észak-Albániára.

8. Románia, ellenségeink hosszú sorában kétségkívül a legalattomosabb, bőkezűen lesz részesítve; egész Erdélyt és azonkívül Bukovinát kapja.

Ezen térkép jövőendő nemzedékek

száz éve az egykori szenvedélyes térképraajzoló?

térképét színes ceruzákkal kifestik. S mert minden kétezi tevékenységben gyakorlatlanok, nem csoda, ha ceruzáik hegyét nem tudják a vonalak között tartani, s a következményekről mit sem sejtve, buzgal-

mukban színes foltjaikkal átlépi a megadott rajzok körvonalait.

Az alábbiakban régi politikusok meggyötört kifestős könyvéből közlünk. A flottaegyesület kiadványának kettőslapját egy ismerősöm megőrizte. Az idő megviselte, de mielőtt teljesen szétporlad, legalább egy fekete-fehér másolatát szeretném megosztani Önökkel.

molnos

Európát a háború után alakítani.

9. Németország megszűnik nagy és hatalmas birodalom lenni. A Rajna-menti tartományok, Slezvik-Holstein, Porosz-Szilézia és a keleti tartományok csonkítása után a győztesek a Német Birodalmat öt kis államba osztják, amely között Poroszország leginségesebb és legszerényebb volna; jelentőségben Hannovera és Szászország jóval felülmúlnák Poroszországot.

Bajorország és Württemberg megint önálló államok lesznek, úgyszintén Vesztfália, Kassel fővárossal.

10. Az Osztrák-Magyar-Monarchia a tengeről elszorítva, területében Olaszország, Szerbia, Montenegró, Oroszország, Románia és a Svájc nyereségeivel kisebbitve lesz. — Magyarország mindenben megvált Ausztriától épp úgy Csehország, mely önálló királysággá lesz. — Magyarország, a mint a franciák ezt a háború után képzelték, a Duna jobb és bal partjára és a Duna-Tisza közre szorítkozik.

11. Törökország Európából természetesen ki lesz utalva. Területe Kisáziában kezdődik. — Konstantinápoly a Boszporussal az Entente ellenőrzése alatt semleges lesz.

A semlegesség jutalmául természetesen bő falatokat osztanak a központi hatalmak területéből.

12. Svájc az északi Tirolt és a bódeni tavat kapja.

13. Görögország Délalbániát Valonával nyeri.

14. Bolgárország, mely e területfelosztás idejében még a semleges országok sorában állott, keleten lesz kikerekítve, míg az események ép nyugaton vezettek Bolgárország nagyobbodására.

Végül az Entente hadikárpótlás címén százmilliárd frankot kap.

*****

E francia kívánságok közlése óta a szövetségesek csapást csapásra mértek: Szerbia teljesen meghódítva lett, az osztrák-magyar-német front mint érc-fal áll messze orosz földön, Montenegró fegyvert nyújtott, a Dardanellaakció teljes kudarcot vallott, az Isoncfrontunk tántoríthatatlanul áll, a központi hatalmak U-hajói szorgalmasan süllyesztenek el az Entente tengerőriásait. Európa képe a háború után biztosan megváltozik, és érdekes lesz egykor e térképet az ó-világ új politikai beosztásával összehasonlítani.

számára hadiemlékül megőrizendő.

Fű és virág alatt pihen a szülőföldben

„Fű és virág alatt pihen, itthon a szülőföldben.” – hallottuk Fekete Árpád szájából a gyönyörű mondatot, mintegy pontos helymeghatározását Gub Jenő hollétének.

Ha halotta, biztosan neki is tetszett ez a mondat, amely – bár azt hiszem, Fekete Árpád nekünk szánta – több módon is szólt hozzá. A „fű és virág” a biológust melengette benne, az „alatt” és a „szülőföldben” a földrajzos precízséghez szokott fülének csengett jól. De az egész mondat, mintha egy lírai költemény sora lenne, a gyökerekhez ragaszkodó és szépség-

re nyitott szívnek szólt.

Visszatért, ahonnan vétetett, a szülőföldbe.

Fű és virág alatt pihen a szülőföldben. Tehát nem ment el, itthon van. És viselkedjünk méltó tisztelettel, fogjuk csendre a szavunkat, mert ő a közelünkben pihen.

Erről Kányádi Sándor 1966-ban írt, *T.Á. sírjára* című versének befejező szakasza jut eszembe:

*Kívánhat-é ember többet:
derékaljnak szülőföldet
s két cserefa tömött árnyát
szemfedőnek.*

közelebb élt hozzá, jobban ismerte mindennapjait.

„Úgy emlékezzünk rá, hogy szülőfalujában találta meg az élet igazi örömét.” – mondta Fekete Árpád *Emlékezés egy volt kollégára* című helyenként lírai, helyenként beszámoló jellegű, méltató előadásában. Így jellemezte: „...igyekezem emlékezni a szovátai születésű pedagógus méltóságára, a helyi természetudósi értékeket teremtő emberi nagyságára, a művelt, kulturált nevelőre,

aki önmaga szellemiségének is tudatában, több volt az átlag embernél. Elvárta, hogy tárgyilagosan értékeljék, elismerjék tanári munkáját és tudományos tevékenységét. Úgy az osztályban, mint a mindennapi életben, a baráti társaságokban környezetét jó humorával és értelmes kommunikációs stílusával, kellemes beszédmodorával meg tudta nyerni. Szimpatikus személyiség tudott lenni.”

Alábbi munkái is jelzik a szülőföldhöz és annak népéhez való kötődését: Erdő-mező növényei a Sóvidéken; A Sóvidéken vadon

A nagy székely írónk is, akitől tudjuk, hogy „azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne” végül is a szülőföldben talált végső nyugalomra.

Immár mind a ketten itthon vannak. És akik itthon vannak, azokat mindig számon tartjuk, azokról nem feledkezünk el.

Fű és virág alatt pihen a szülőföldben. És szemfedője a folyton változó ég. Olykor áttetszően kék, máskor sötét fellegek kergetik egymást rajta. Esőt vagy havat hordanak. Mikor minek a rendje. Ő érdeklődéssel nézi, nézi, s öreg

sóvidékiektől tanult tudományával, apró jelekből jóslja meg, hogy holnap mi következik: szikkasztó hőség, vagy élet adó, jótékony zápor. Aztán madarak röptét figyel, mint szelik keresztül-kasul a levegőget. Méhek rajzását követi. Egy-egy zümmögő bogár útját.

Fű és virág alatt pihen a szülőföldben. Már nem tesz semmit, csupán figyel. Lesi, hogy az elvetett mag kikél-e, zárba szökken-e? Fejet hajtó telt kálászt nevel-e? Gyermekien kíváncsi, hogy tanítása miként dolgozik bennünk.

Molnos Ferenc

Gub Jenő-émléklést tartottak február 15-én, a Teleki Oktatási Központban. Fellépett a szovátai Intermezzo kamarakórus, vezényelt: Fülöp Judit karnagy.

Gub Jenő régi barátja, a Bólyai Nyári Akadémia rendszeres oktatója, a Szegedi Tudományegyetem Biológia Tanszékének docense, dr. Ilosvay György tartott előadást *Gub Jenő, a tudós pedagógus emlékezete* címmel. A kapcsolatokról beszélt, Gub Jenő tudományos munkáját értékelte, ám az emberről való megemlékezést Fekete Árpádra, a kollégára és barátára hagyta, aki

élő növények etnobotanikája; Erdő-mező állatai a Sóvidéken; A Sóvidéken vadon élő állatok etnozoológiája; Háziállataink dicsérete; A Sóvidéken tenyésztett háziállatok etnozoológiája; Kertek, mezők természet növényei a Sóvidéken; A Sóvidéken természet növények etnobotanikája; Természetismeret és néphagyomány a székely Sóvidéken; Időjárás-jóslás, urusolás, kuruzsolás, a természet kincsei, az anyaföld, égitestek, égi jelenségek; Rapsóné rózsája; Erdélyi mondák, legendák, regék, tündérmesék; A Tordai-hasadéktól Szent Anna taváig; Mondák, legendák, regék, tündérmesék; Növények a folklórban;

„Fiatalkorát a falusi emberek között, a székely faluvilágban élte. Itt kezdődött az élet igazi öröme. Gyermek- és ifjúkori élményeiből adódóan, ebből az életformából ívódott lelkébe a földműves ember iránti tisztelete. Későbbi kutatási területeinek ezek az élmények meghatározó tényezőivé váltak.” – állapította meg Fekete Árpád.

A felejtés halál. Ám felejtés ellen természetismereti tudástárat neveztek el Gub Jenőről Szovátán, a Teleki Oktatási Központban.

Nekünk emlékeznünk kell rá! Tudnunk kell, hogy nem ment el! Itt van. Fű és virág alatt pihen a szülőföldben. Molnos Ferenc

Zolika vár rá

Valahol szól a telefon. A kis szöszki komor arccal keresi elő az asztalon szétszórt papírok közül a mobilt. Nincs jókedve. Mitől is lenne, hiszen megint fáj a feje, s amikor rákezd, makacsul kitart, nem akarja egykönnyen abbahagyni.

Nem követem a beszélgetést. Nem tartozik rám, s ami nem tartozik rám, azt tán nem is hallom. Illetve hallom a zszusukolást, de csak mintha számomra ismeretlen idegen nyelven pörögnének a hangok, amelyek értelmes szavakká nem állnak össze. A figyelmem az köti le, hogy hiba nélkül másoljam ki a helyi lap számára a hivatali nagykönyvből az aktuális lakossági adatokat.

Viszi a hírt a maroktelefon oda és vissza. Biztosan csupa fontosat. Szinte szégyellem is, hogy nem érdekel, mi fut a képzeletbeli dróton végig. Ma ilyen képzeletbeli világot élünk, úgy vannak dolgok, hogy tulajdonképpen nincsenek is. Úgy negyven éve, ha valamire éppen szükségünk lett volna, mindig akadt valaki, aki elsüsse a baromságot, „várj, mindjárt rajzolok neked egyet!” Aztán valakik elkezdtek áramköröket rajzolni, s ma már itt tartunk, lám, képzeletbeli vagy már el sem képzelt drótokon fut a hír.

A szöszki annak a másiknak csupa értelmetlen dolgot mond, egyetlen ismerős szót sem hallok ki belőle. Tán nem csak nagyot-hallásom okán. Nem is hegyezem a fülem. De, mert nyughatatlan gondolataim szívesen járnak bármikor egy-egy vargabetűt, elkalandoznak most is a kinyitott anyakönyv bejegyzéseiről, s mint fiatal csikók, futnak egy kört a telefonbeszélgetés körül.

Halandzsa az egész, gondolom. Karinthy is megirigyelhetné. Ő sem tudott ennél folyamatosab-

ban galatyolni egy tulajdonképpen nem is létező nyelven, ahol a szavak nem visznek, nem hoznak mást, mint egy kis derűt és azt az érzést, hogy de jó is élni.

Nem akar vége lenni. Unom az egészet. Álmosító ez a monoton zúgás. Mit tegyek, hogy el ne ejtsem a fejem, hortyogva el ne aludjak, miközben ezek nyomják a szósz?

De hopp, megakadt itt valami! Végre elhangzott egy érthető mondat! Egy mondat, ami elbütüli az egészet – vége is van vele e furcsa szövegelésnek –, ami, végre, eljut a tudatomig, amit befoghat a magára hagyott elme:

– Zolika, mindjárt küldök egy halottat.

Ennyi. Nem gyermeki blabla. Nem halandzsa. Nem ötletszerűen egybefont hangok szövevénye. Nem süket duma. Ez, végre, világos, érthető. Mindjárt megy a halott. No, nem csak úgy fejjetlenül, csakis, amikor a szöszki küldi. Mintha az egész értelmetlen szájtépés ezért a természetességében egyszerű és világos rövid mondatért lett volna.

Menni kell Zolikához. Azt már magam találom ki – mert nem vagyok teljesen süsü –, azért, hogy Zolika nyilvántartásba vegye. Mert nem lehet csak úgy kedvére kóricálni senkinek a túlvilágon sem.

A lakosság-nyilvántartásban Zolika tart számon élőket és holtakat. Aki megunta az evilági létet, annak jelentkeznie kell Zolikánál. Ha ezt nem tudja magától, lám, van, aki késedelem nélkül odaküldje.

– Zolika, mindjárt küldök egy halottat – szól bele a marokkutyájába ez a kis csaj, s akkor nincs mese, menni kell.

Már látom is a jelenetet, amikor megkapja az ukázt, s a fejfájással küzdő csajszi még egyszer visszakérdezi, hogy

megértette-e, mi a teendő, hová kell mennie, mert ő egy kicsit bambán nézett vissza rá? Hogy biztos legyen, talán meg is ismételteti vele:

– Zolikához! Értette? Zolikához!

Egy halott aztán kilépi a főbejáraton. Nyomban el is dönti, hogy egyszer és mindenkorra elege van a mindig félhomályba burkolózó hátsó lépcsőkből, a kenetlen sarkú, nyikorgó ajtókból, ezután, bárhová is veti a sorsa, csak főbejáratokon keresztül közlekedik. Most hirtelen erős a verőfény, hunyorog egy kicsit, s a fürdőtelep felé – ahol Zolika székel – indul. Tán ennél is erősebbhez kell szoknom, ha felfelé visz az utam, gondolhatja. Ha felfelé... igen, ha felfelé... De ha nem? Átvillan rajta, hogy egy életen keresztül mindig azt hitte, hogy majd a felhők mögül fog nézni vissza erre a ragacos földre, amelytől megválni oly nehéz, de ez csupán remény, honnan tudhatná, mi lesz majd az ítélet. Ám az még odább van, csak később születik döntés, hogy fel vagy lefelé kell vennie majd a számára kijelölt hely felé az irányt. Kár ezen tépelődni, majd kiderül. Egyelőre Zolikához kell mennie, aki már vár rá, hiszen a szöszki az imént már bejelentette.

Olyan ez a tél, mintha már tavasz lenne. Milyen szépen süt a nap! A tegnap is süttött, de az valahogy más volt, tele bizonytalansággal. Ma sokkal világosabb. Erősebb a fény és erősebb az árnyék, és csaknem teljesen egyértelmű minden, mint Zolikával ez a megbízás, akinek a sok szotyji végén csak annyi értetődőt mondtak, hogy „mindjárt küldök egy halottat”. Csupán egy halottat, nem a halottat. Jól esik most ez a kis személytelenség. Egynek lenni a sokból. Ez már jelzi, hogy nem vagy számkivetett, tartozol valahová. Egy

ilyen változás után, amikor egy pillanatra mindenkibe belemar a magány csontig harapó szele, ez most roppant lényeges dolog. Nem szabad ezt figyelmen kívül hagyni.

A fürdőtelep felé nagy a forgalom – nem is érti, miért, hiszen hol van még a fürdőszezon! –, egymást érik az autók. Vigyázni kell az úttesten való átkeléssel. Csak a zebrán, mert a lesben álló buzgómócsing, autósok és gyalogosok réme, szívesen megbírságná. Eddig nem járt szerencsével, és ezt az utolsó sanszot bizonyosan nem hagyná ki.

Jaj, csak nehogy elüsse egy autó, hiszen csak egy kis figyelmetlenség, és máris megvan a baj! Az egy dolog, hogy összetörök egy autó, de őt életre gázolhatja. Már látja is magát az aszfalton fekvő, széttárt végtagokkal, véres fejjel. Hallja, hogy szirénázva érkezik egy mentőautó. Egy orvos hűvös ujjával kitapintja a nyaki ütőerét, aztán csendesesen mondja a kíváncsian köréjük sereglett bámszokdók-nak, akik a helyzetet megértve, önkéntelen levették fejfedőiket:

– Sajnálom, feltámadott, szegény.

Mit mondhatna akkor Zolikának, aki egy halottra vár, akit bejelentett hozzá a szöszki? Hogyan magyarázhatná meg, mi történt közben, s ki hinné, hihetné el? Végül is összezavarná az egész nyilvántartást.

Hát vigyázni kell, ezen a rövid útszakaszon már ne történjen semmi váratlan dolog!

Különben gyönyörű az idő, és gyönyörű ez a város, gondolja. Ha élnék, azt mondanám, kár lenne itt hagyni. De már nem fáj a szívem. Inkább izgalommal van tele. Pár lépés még, s ott lesznek. Zolika nyilvántartásba vesz, aztán bizonyosan valami új, ismeretlen kezdődik velem.

Molnos Ferenc

A csatár sorozatban hagyja ki a jobbnál jobb helyzeteket. Amikor már tizedszer lő az üres kapu fölé két lépésről, szomorúan fordul a játékosársához: - Bármit --- (folytatás a rejtvény fő sorában - Poén 1) - ... (csapatársa válasza a rejtvény fő sorában - Poén 2).	Készítette: Molnos Ferenc	Scarlett O'Hara birtoka	Szerlem istene (gör. mit.)	Pogácsa-féle	Zanót (cserjeféle) egynevműi	Ernst & Young táncszobák	Ízlés öltözködésben (ford.)	Atomtömeg-súly	Ízfokozás	
	Poén 1	>	>	>	>	>	>	>	>	>
	Boldogabb időkben való	>								
Fonalvég-ből álló szegélydísz	>					Ilona bec. Mely személy?	>			
Poén 2	Élni akaró	Anti- Str. Titer Egykor	>			Kányádi Sándor Albánpénz	>	Ezerszáz Procedura (népiesen)	>	
Hóharmat	>	>	>	Zoltán bec. György László	>	>		Eltérő Mobil TV Edition	>	>
Kielégítő mennyiségű	>				Ne párja K-val családnév	>	Kisasszony Érzelmi Intelligencia	>		
Alpolgármesterrünk	>				... köze (Duna-Tisza) Egykorú testv.	>	>			
Claudio ... opera-énekes	>				>	... Sangalo Children ... (filmcím)	>			
Borókaízű ital	>			Ildikó becézve Volt	>		Kezd elárvulni Bolt	>		
... Entertainmen (zenekiadó)	>		Gyógy.növ. Kelet-afrikai orsz.	>				Egy.sp.egy. EBRERU (magazin)	>	
Új németül	>			Náció Gyógyszercég	>					Newton Zsíros paraszt
Német női név (Ingeborg nőv.)	>			Fáraókutya Kutyanev	>				Kézilabda Club Ilona (ang.)	>
Naturland (Svéd-csepp)	>				Tengeristen Császári és királyi	>				
Cövekek	>				>	TELLÉ (rádióadó) RT (francia)	>			
Kén	>	Pesztra Zorró jele	>					Testemre Foszfor	>	
	>	>								

Felelős kiadó: Szóvata Város Polgármesteri Hivatala, Péter Ferenc polgármester
 Szerkeszti: Molnos Ferenc, Grafikai szerkesztő: Siklodi Zsolt
 Lapszámunk munkatársai: Fekete Árpád, Kiss Enikő,
 Madaras Beáta, Márton Erzsébet, Szabó Attila

ISSN 2069-0827